

Gündüz Atlası

SAPANCA

MAVİYE DOĞRU

TUNÇ FINDIK'LA
RÖPORTAJ

DÜNYANIN ZİRVESİNDE

BELGRAD ORMANI

YEŞİLİN MÜJDESİ

TARAKLI-SAKARYA

ORMANDAKİ EV

ÇILDIR GÖLÜ

GÖLÜN ÇOCUKLARI

İZMİR

KARAGÖL'ÜN EFSANESİ

DOĞA VE MÜZİK
DOĞANIN TEBESSÜMÜ
KAZ DAĞLARI
YANI BAŞIMIZDAKİ MUCİZE

ATLAS

İçimizdeki Coğrafya

Gündüz Atlası ekibi olarak bu yolculuğa başlarken çok basit bir hareket noktamız vardı: Dünya güzeldir ve insanlar iyidir. Yaptığımız diğer her şey bu fikir etrafında gelişti, onun tarafından belirlendi ve ona eklendi.

Atlas her zaman doğa ve kültür varlıklarını belgeleme, korunmaları için duyarlılık oluşturma amacıyla hareket etti, bunun için yazdı, bunun için fotoğraf çekti. Atlas ile Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi (BRSHH) ortak projesi Gündüz Atlası da aynı amacı taşırken bir yandan da bizi içimizdeki dünyaya götürüyor, herkesin içinde uzanan o kişisel coğrafyanın ne kadar güzel ve iyi olduğunu gösteriyor.

Elinizde tuttuğunuz Gündüz Atlası dergisi, BRSHH bünyesinde faaliyet gösteren Gündüz Hastanesi ve Bakırköy Toplum Ruh Sağlığı Merkezi üyeleri tarafından hazırlandı. İçerik onlar tarafından belirlendi, tüm yazılar onlar tarafından kaleme alındı, fotoğrafları onlar çekti. Atlas projesinin başında gerekli eğitimleri verdi, editöryel takibi yaptı ve koordinasyonu sağladı ama sonuçta Gündüz Atlası, Gündüz Hastanesi'nin eseridir.

Çalışmaları BRSHH arazisi içinde, yeşilliklerle çevrili Gündüz Hastanesi'nin toplantı salonunda yürüttük. İlk toplantılarda Atlas'ın çizgisini konuştuk; yazı, haber, röportaj atölyeleri yaptık. Ardından Gündüz Atlası ekibi önerilerini olgunlaştırmaya başladı, araştırmalar yaptı, başlıklar belirledi, her katılımcı kendi donanımı ve ilgi alanları doğrultusunda konular hazırladı. Bu arada Kerem Yücel ve Turgut Tarhan ekibe Atlas fotoğrafçılığını anlattı ve fotoğraf turları düzenledi...

Gündüz Hastanesi, bipolar ve şizofreni tanılı hastaların devam ettiği özel bir rehabilitasyon merkezi. Ağır ruhsal hastalığı olan kişilere yönelik olarak 2006 yılında kurulan merkezde hem medikal tedavi yapılıyor hem de üyeler kendi seçtikleri sanat dallarında kurslara, çeşitli faaliyetlere katılıyor. Gündüz Hastanesi, uyguladığı çağdaş rehabilitasyon yöntemleriyle çok olumlu sonuçlar almayı başaran, örnek bir merkez durumunda.

Proje çerçevesinde yaklaşık üç ay boyunca Gündüz Hastanesi'ne konuk oldum. Bizler, yani Gündüz Atlası ekibi, birlikte uzun saatler geçirdik, bir işin etrafında toplandık, çalıştık, iyi bir dergi yapmanın yollarını araştırdık. Bu süre

zarfında başka başka yerlerde bana çalışmaların nasıl gittiği, farklı yanının ne olduğu soruldu. Yanıtım şöyle: O kadar da farklı bir yanı yok.

Daha iyi bir hayat ve daha iyi bir dünya arzusu, doğa sevgisi, mutluluk arayışı, dostluk, çalışmak, neşe ve merak... Her hangi bir yerden seçilmiş herhangi bir grup gibiydik birçok açıdan. İnsanı insan yapan cevherler ve onların peşinden gitme azmi herkesin, hepimizin ortak özelliği. Gündüz Hastanesi'nin üyesi olmak ya da olmamak arasındaki fark çok ince ve kimi zaman görünmez. İnsanları birbirinden ayıran asıl fark dünyayı ve insanı sevmek ya da sevmemek. Ve bedenimizin hangi hassasiyetlere sahip olduğu, hangi rahatsızlıkları çektiğimiz, hangi ilacı kullandığımız bunun üzerinde o kadar da etkili değil. Hepimizin içinde bize has ve bu yüzden çok güzel bir coğrafya uzanıyor. Gündüz Hastanesi'nde öğrendiğim başlıca şey bu oldu.

Orada zaman geçirmek, çayhaneye uğramak, bahçede oturmak, ekiple sohbet etmek hoş bir alışkanlığa dönüştü benim için. Bir keresinde toplantıdan önce uzun uzun ağaçlara yağın karı seyrettim, sonrasında "doğa ve müzik" temasını konuşurken bunu ekip arkadaşlarıma anlattım. "Karin yağışının bir sesi, müziği var mı acaba, onu duymaya çalıştım" dedim. Ekipten biri şakayı patlattı, "aman" dedi, "bunu biz desek doktorlarımız hemen ilaçlarımızın dozunu arttırır". Bu hazırcevaplıkta mizahın yanı sıra haklı bir tespit de var. Hastaneye gelenler basit birer vaka, sadece ilaca ihtiyacı olan "hastalar" değil. Gündüz Atlası ekibini tarif edecek genel bir tanım, sıfat bulamıyorum. Ekibin her üyesinin ayrı bir yaşam öyküsü, ayrı özellikleri var. Önyargılar, yalan yanlış haberler, etiketler belki kafamızı karıştırıyor. Gündüz Atlası'nın bir amacı da işte bu kafa karışıklığının giderilmesine katkıda bulunmak, tüm damgalamalara itiraz edip çürütmek. Olanak bulduğunda herkes kendini ifade edebilir, bir iş ortaya koyabilir, dünyaya katkıda bulunabilir. Bunu göstermek...

Gündüz Atlası, dünyayı güzel ve insanları iyi bulanların dergisi. Ekip olarak BRSHH Başhekim Yardımcısı Dr. Mehtap Arslan Delice'ye projeye olan inancı ve yardımı için tekrar teşekkür ediyor, sizlere iyi okumalar diliyoruz...

Mustafa Türker Erşen

Gündüz Gözüyle

Atlas ile Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi birlikte özel bir projeye imza attı: "Gündüz Atlası." Elinizde tuttuğunuz bu özel dergi doğaya, kültüre ve hayata farklı bir pencere açıyor.

FOTOĞRAFLAR: KEREM YÜCEL

Gündüz Atlası dergisi, Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi (BRSHH) bünyesinde faaliyet gösteren Gündüz Hastanesi ve Bakırköy Toplum Ruh Sağlığı Merkezi'nin üyelerinin imzasını taşıyan, benzeri olmayan bir yayın. Gündüz Atlası doğaya ve kültüre, hayata farklı bir pencere açıyor, okurlarını dünyayı birlikte keşfetmeye çağırıyor.

Artı Değer Stratejik İletişim Danışmanlığı tarafından projelendirilen ve hayata geçirilen Gündüz Atlası'nın basım ve dağıtım sponsorluğunu ise Janssen Türkiye üstlendi.

BRSHH Başhekim Erhan Kurt projeye ilgili olarak şunları söylüyor: "Türkiye'nin en köklü ve en önemli ruh

sağlığı kurumu olarak böylesine etkileyici ve ufuk açıcı bir projede yer almanın, hastalarımızın zaten hak ettiği değerlerin farkına varılmasına bir adım daha yaklaşılmasına vesile olacağını düşünüyorum. Hastalarımızın yetenekleri ve yaratıcılıklarını ortaya koymak ve ruh derinliklerini bir sanatçı duyarlılığıyla ortaya çıkarmak için zaten canla başla çalışan ve bunun için 'ya bir yol buluruz, ya bir yol yaparız' şiarıyla çalışan Gündüz Hastanesi ekibini kutluyorum. Projede süresince bizim kadar heyecan duyan Atlas, Artı Değer ve Janssen Türkiye ekibine bin teşekkür."

BRSHH Başhekim Yardımcısı Mehmet Arslan Delice de Gündüz Atlası'nı şöyle tarif ediyor: "Bu proje Gündüz Hastanesi'ne devam eden insanların hastalıkla mücadele ederken ortaya

çıkardıkları eserleri gözler önüne seriyor. Olanak tanındığında, hastalığa rağmen neler yapabildiklerini gösteriyor."

Gündüz Hastanesi'nin sorumlu psikiyatristi Cenk Varlık da bu dergi çalışmasının üyeler üzerindeki olumlu etkisinin, merkezde büyük ilgi uyandırdığının altını çiziyor.

Gündüz Atlası'nın hazırlık sürecinde birçok çalışma gerçekleştirildi. Gündüz Hastanesi'ndeki atölyelerin dışında

YASIN AKGÜL

fotoğraf eğitimleri verildi, fotoğraf turları yapıldı, ekip ayrıca Atlas'ın ofisini ziyaret etti ve çalışmalar hakkında bilgi aldı.

Ekipten Adem Ramazan Karataş, Gündüz Hastanesi'ni ve Gündüz Atlası projesini şöyle anlatıyor: "Dergi çalışması hayatıma renk kattı. Bizim durumumuzdaki insanlar için en önemli sorun üretememektir. Gündüz Hastanesi bize işte bu ortamı, üretme şansını

veriyor, burada kendimizi geliştirebiliyoruz. Gündüz Hastanesi ayrıca bize haklarımız olduğunu gösterdi, bu bizim için çok önemli."

Ekibin bir diğer üyesi Müjgan Bulut'un görüşleri ise şöyle: "Ben kendimi uzun süre faydasız hissettim. Halbuki üretmek istiyordum, sorumluluk almak, yeteneğimi değerlendirmek istiyordum. Gündüz Hastanesi bana bunları sağladı. En son Gündüz Atlası

Gündüz Atlası ekibi fotoğraf turları kapsamında Galata Köprüsü'ne de gitti. Bu etkinliğe (soldan sağa) Atlas'tan Kerem Yücel, müzik öğretmeni Volkan Uruk, Atlas'tan Mustafa Türker Erşen, Psikolog Filiz Demiroğlu ve bilgisayar öğretmeni Turgut Altuntaş da (ortada siyah bereli) katıldı (üstte). Gündüz Atlası ekibi Galata Kulesi yakınında (karşı sayfada)

Gözde Ünlü (1), Serdar Uzcan (2), Sinan Yılmaz (3) atölye çalışmalarında. Özel Gürdal bahçede çalışıyor (4). Gündüz Atlası ekibi, derginin yapım aşamasında haftada iki kez toplandı (5).

projesi de bizim için çok faydalı oldu.”

Üyeler, Gündüz Hastanesi'nde medikal tedavilerinin yanı sıra psikososyal tedavi yöntemlerinden de yararlanıyor. Ayrıca merkezde gerçekleştirilen birçok etkinliğe katılabiliyorlar. Özlem Ertan resim yapıyor, Turgut Köklü bağlama çalıyor... Üyelerden Serdar Uzcan bu konuda Gündüz Hastanesi çalışanlarının özverili yaklaşımına, hocalarının emeğine çok şey borçlu olduklarını söylüyor.

Gündüz Atlası ekibinden müzik öğretmeni Volkan Uruk projeyi anlatırken “önemli olan hedefe varmak değil yolda olmaktır” sözünü hatırlatıyor: “Hastalarımızla yaptığımız projelerde, sürecin bize kattıkları sonuçtan daha önemlidir. Gündüz Atlası çalışmalarında da bir dergi nasıl hazırlanır, konular nasıl belirlenir, yazılar nasıl yazılır, fotoğraflar nasıl çekilir ve başka noktalarda bilgi sahibi olduk. Yıllardır takip ettiğimiz, hastane kütüphanesinde bolca sayısı bulunan Atlas'ta bu sefer okuyucu değil, yazar ve fotoğrafçı olarak

yer aldık.”

Psikolog Filiz Demiroğlu, Atlas'la yaklaşık üç ay devam eden eğitimler sayesinde bir derginin hazırlanma süreciyle ilgili geniş bilgi aldıklarını, ardından kendi dergilerini hazırladıklarını söylüyor ve ekliyor: “Hep birlikte ortak bir işe imza attık. Sayfa tasarımları yapıp örnekler gelmeye başladığında da böyle özel bir projede yer almanın gururunu yaşadık...”

Ekipten bilgisayar öğretmeni Turgut Altuntaş ise şunları söylüyor: “Üyelerimizle birlikte fotoğraf çekimlerine gitmenin, fotoğrafçılık hakkında bilgi almanın çevreye bakış açımızı değiştirdiğini düşünüyorum. Üyelerimiz daha önce de birçok başarıya imza atmıştı. Şimdi de Atlas için özel bir sayı hazırladılar...”

Gündüz Atlası'ndan Ayşe Berna Yunusoğlu'nun sözleri, Gündüz Hastanesi'nin üyeleri için taşıdığı önemi çok iyi özetliyor: “Bana hiçbir yer burası kadar iyi gelmemişti...” ●

Gündüz Hastanesi-Bakırköy Toplum Ruh Sağlığı Merkezi, üyelerine çok sayıda atölye çalışması seçeneği sunuyor. Ayşe Berna Yunusoğlu (1), Özlem Öztürk (2), “Diyoben II” (3). Adem Ramazan Karataş çayhanede (4). Gündüz Atlası ekibi Atlas'ın ofisini de ziyaret etti ve Yayın Yönetmeni Sinan Çakmak'la görüştü (5).

Fotoğraf Turları

Gündüz Atlası ekibi, teorik eğitimin ardından Atlas'la birlikte fotoğraf turlarına da çıktı. Kerem Yücel ve Yasin Akgül'le İstiklal Caddesi'nde tura başlayan Gündüz Atlası ekibi önce Tünel'e yürüdü. Galata Kulesi'nde mola veren Gündüz Atlası ardından Karaköy'e ilerledi. Galata Köprüsü'nden Eminönü'ne geçti ve turu Sirkeci Garı'nda sonlandırdı. Ekip, bir başka fotoğraf turunda da Turgut Tarhan'la Belgrad Ormanı'na gitti ve bu önemli yeşil alanı görüntüledi.

BELGRAD ORMANI / TURGUT TARHAN

BELGRAD ORMANI / DILARA KARAKAŞ

GALATA KÖPRÜSÜ / GÖZDE ÜNLÜ

GALATA KÖPRÜSÜ / SERDAR UZCAN

EMİNÖNÜ / SERDAR UZCAN

Gezi

BELGRAD ORMANI

Yeşilin Müjdesi

Yeşilin tonlarıyla ormanın büyüsunü buluşturan özel bir alan. Baharın gelişini müjdeleyen çiçeklerin ahengi. Ağaçların üzerinde dans eden tılsımlı güneş ışıkları. Belgrad Ormanı'nı, İstanbul'un bu yeşil köşesinde vakit geçirmeyi çok seven Serdar Uzcan anlatıyor.

SERDAR UZCAN

Doğa, Belgrad Ormanı'na çok cömert davranmış. İstanbul'un Avrupa tarafında yer alan bu geniş yeşil alan Türkiye'nin en önemli ormanlarından biri. Belgrad Ormanı yaklaşık 400 bitki türü barındırıyor. Bunlardan 15 tanesi başka hiçbir yerde yetişmiyor. Belgrad Ormanı'ndaki ağaç türü sayısı ise 18 ve en yaygın ağaçlar meşeyle kayın.

Belgrad Ormanı hayvan varlığı açısından da zengin. Burada 169 kuş, 56 kelebek türü, memeliler, sürüngenler

yaşıyor. Eğer şanslıysanız uzaktan da olsa karacaları görebilirsiniz. İstanbul'da, merkezin yakınında böyle bir zenginlik gerçekten şaşırtıcı. Su varlığı açısından çok şanslı olan Belgrad Ormanı irili ufaklı pek çok akarsuya ev sahipliği yapıyor. Bu akarsuların önüne tarihte çeşitli bentler kurulmuş. Belgrad Ormanı bu özelliğiyle Bizans ve Osmanlı döneminde İstanbul'a su sağlayan en önemli kaynaktı.

Ormanda bahar aylarında bir

kelebeğin dans eder gibi uçuşunu takip etmek insanı başka dünyalara götürüyor. Belgrad Ormanı, İstanbul gibi büyük bir kentin gürültüsünden, trafiğinden, kargaşasından bir süreliğine de olsa uzaklaşma imkânı veriyor. Buraya gelen insanı temiz hava karşılıyor. Koşmak ve yürümek, spor yapmak insana dinçlik ve enerji kazandırıyor. Rüzgârın sesi baharı fısıldıyor ve çevreye oksijen doluyor. Belgrad Ormanı artık bahara hazırlanıyor... ●

BELGRAD ORMANI / GÖZDE ÜNLÜ

Yeryüzü Ezgileri

Dalgali deniz, yaprak hışırtısı, başakların rüzgârla birlikte salınması... Yeryüzü her köşesinde farklı bir ezgi barındırıyor, notalar aslında doğanın sesleriyle oluşuyor.

AYŞE BERNA YUNUSOĞLU

Doğanın sesi mi, yoksa sessizliği midir bizi duygulandıran? Kendinizi ne zaman dinlerseniz dinleyin adeta doğanın sesini duyar, kendinizi onun içinde bulursunuz.

Doğa çeşitli unsurlar içerir, değişik zamanlarda farklı etkenler ve etkileşimler oluşturur. Örneğin rüzgârın sesi, belli bir tempo içinde doğanın sesi olarak duyulur. Dalgali deniz, yaprak hışırtısı, başakların kuvvetli rüzgârın etkisiyle çıkardığı ses manzarayla birleşir ve enfes bir bütün oluşturur.

Doğa, müzisyenlere yeni eserler ortaya koyarken de ilham veriyor. Vivaldi'nin *Dört Mevsim* eseri unutulmaz bir başyapıt. İlkbahar ve yaz bölümleri, özellikleri gereği canlı ve hareketli, coşkulu notalarla bestelenmiş. Sonbahar ve kış bölümleri ise bu mevsimlerin özelliğine göre hüznü içeriyor; duyguların dinginliği, ağırlığı ona göre sergilenmiş. *Dört Mevsim*, bize doğanın tüm seslerini duyuruyor.

Aynı şekilde Ludwig von Beethoven'ın *Ay Işığı Sonatı* da harika. Piyano sesi sanki ayın ışığı gibi gökyüzünden dökülüyor. Bu klasik müzik eserleri yüzyıllar boyu etkinliklerini sürdürüyor. İnsanlık tarihi boyunca da bu beğeni devam edecek. Zira bu eserlerde, insanın mutluluk durumuna uygunluk, denge, tutarlılık mevcut. Ben piyano çalan biri olarak bu enstrümanın başındayken her bir notada duygularımın harekete geçtiğini hissedirim. Notalar doğanın sesini dile getirirken aynı zamanda dünyaya bir nitelik kazandırır, değer verir, katkıda bulunur.

Doğada her şey en saf halinde bulunur, insanın da içerisinde yer aldığı bir bütün oluşturur. Doğadaki her şeyin bir müziği vardır ve insanı mutluluğa veya mutsuzluğa yöneltir. Notaların oluşumuna imkân veren doğa, insanın duygularının ortaya

GÖZDE ÜNLÜ

konmasında da rol oynar.

Duyguları süsleyen sanattır, sanatı süsleyen düşüncelerdir. Bizler de her zaman doğa ile ve onun sesleri ile iç içeyiz ve baş başayız. Yeter ki doğanın farkına vararak yaşayalım... ●

Kuşlar, doğanın en güzel sesli şarkıcıları.

Evrensel Notalar

Müzik evrensel bir anlam taşır ve bu özelliği, kaynağını doğadan almasından gelir. Enstrümanlar bile genellikle ağaçla, kamışla yapılır. Doğanın verdiği malzemeyle yapılan bağlamasıyla müziğini yine doğayla, insanla paylaşan Turgut Köklü notaların mucizesini anlatıyor.

TURGUT KÖKLÜ

Müziğin kaynağı doğadır ve biz müzik sanatıyla aslında ondan aldığımızı ona geri veririz. Antik dünyanın esin perileri olan Musaların başlıca ilgi alanlarından biriydi müzik. Evet, müzik yaparken esinleniriz. Doğa bize yol gösterir, rüzgârın sesiyle, kuşun cıvıltısıyla, şelalenin uğultusuyla, arının uçuşuyla...

Müzik evrensel bir anlam taşır ve bu özelliği, kaynağını doğadan almasından gelir. Enstrümanlar bile genellikle doğanın malzemesiyle, ağaçla, kamışla yapılır. Benim çaldığım bağlama da buna bir örnektir. Ben bağlamamı çaldığımda, aslında doğadan aldığım bir emaneti kullanıyorum oluyorum ve müziği doğayla, dünyayla, dinleyicilerle paylaşıyorum.

Seslerimiz, sözlerimiz doğaya aittir, müzik bizi onunla birleştirir. Bilinçli tek canlı olan insan doğayı anlar, onunla şiir yazar, ahenk oluşturur. İnsan olmasaydı doğa ve müziğe kim ayak uydurabilirdi?

Mucizenin kendisidir doğa. Müzik ve diğer sanatlarda ondan esinleniriz ama onun seslerinin ve uyumunun aynısını oluşturamayız.

Âşık Veysel'in dediği gibi "uzun ince bir yoldayım gidiyorum gündüz gece..." Hepimiz sırlarla dolu bir âlemin içinden geçiyoruz. Belki de evrenimizin en etkileyici yanı sırlarla dolu oluşu. Ama sır olmayan şey, doğanın sesini duyuyor oluşumuz. Öyleyse müziği dinleyelim, şarkımızı söyleyelim, doğa bizim sesimizi duysun, biz onu... ●

DYOJEN II

DILARA KARAKAŞ

Tarihi piyanonun tuşları kim bilir hangi ezgileri çaldı (en üstte). Müzik enstrümanları aslında doğanın seslerinden ilham alıyor (üstte).

TUNÇ FINDIK

Dünyanın Zirvesinde

Türkiye ve dünyada sayısız zirveye çıkmış Tunç Fındık, Gündüz Atlası'nın "14x8000" projesi ve dağcılığın incelikleriyle ilgili sorularını yanıtladı.

DİLARA KARAKAŞ

Yazar, çevirmen ve dağcısınız, hepsine nasıl vakit buluyorsunuz?

Tırmanış ve dağcılık hayatımın zaten en büyük parçası ve merkezinde yer alıyor. Zamanın en büyük kısmı tırmanış, antrenman ve bununla ilgili detaylarla geçiyor, başka şeylere vakit ve imkân kalmıyor. Kitaplarım ise zaten doğrudan dağ ve tırmanışla ilgili. Yazmak için zamana ve kâğıt kaleme ihtiyacım yok, zaten kafamda yapıyorum bunu. Çevirmenliğe ise son yıllarda fazla zaman bulamadım.

Çıktığınız her dağın özellikleri farklı mı? Bu farklar sizi nasıl etkiliyor?

Her dağ ve tırmanış birbirinden farklıdır. Himalayalar'da 8 bin metrelik bir zirve, Kafkaslar veya Alpler'deki 5 bin metreyi aşmayan dağlar, Türkiye'de tırmandığımız 500 metrelik bir kaya duvarı veya 200 metrelik bir donmuş şelale tamamen farklı taktik, strateji ve donanım gerektirir. Tabii ki dağcılık ve tırmanış yapıyorsanız tüm bu yelpazedeki tırmanış taktiklerine hâkim olmanız şarttır. Tırmanışına göre malzeme, tırmanışı birlikte yaptığımız partner, taktik-strateji değişiklikleri yapmayı bilmek gerekir. Aynı rota, yazın veya kışın çıktığınızda tamamen farklı tırmanış tarzları gerektirir. Deniz seviyesinde yaptığımız bir tırmanışla 5 bin metre üzerindeki bir çıkış arasında çok büyük fark olur, çünkü yüksekler zaten insan bedeninin çalışmasını kısıtlar ve insanı zorlar. Kısaca, dünya üzerindeki her dağ farklı bir tat verir, ama buna göre de hazırlıklarınız değişir. Bu arada her dağcı her tırmanış türünü yapacak diye

bir şart yok, mesela bazı insanlar sadece kaya tırmanır, bazıları her dağcılık disiplininde tırmanır. Bu da dağcılığın çok yönlü bir spor olmasını sağlıyor.

Bir dağın hangi özellikleri tırmanışınızı olumlu ya da olumsuz yönde etkiliyor?

En olumsuz etkileyenler, sanırım objektif riskler dediğimiz olaylar, yani rotada çığ riski gibi hayati sorunlar. Öte yandan dağın fizik yapısı önemlidir, güzel şekilli bir dağ veya zevkli tırmanış içeren bir rota, dağcı açısından daha motive edici olur.

Her dağın bir hikâyesi vardır. Bize bir dağın hikâyesini anlatır mısınız?

Size yeryüzündeki ikinci en yüksek dağ olan ve en zor tırmanış olarak tanımlanan K2'nin isminin hikâyesini anlatabilirim. Pakistan-Çin sınırında bulunan, 8 bin 611 metrelik bu dağı çok ilginç buluyorum. "K2" ismi, İngiliz haritacı Teğmen Thomas Montgomerie'den geliyor. Montgomerie, 1856'da Hindistan'dan Karakurum silsilesine kadar ölçümler yapmıştı, bu bölgede Karakurum manzaranın K harfi ile K1'den K32'ye dek bir dizi dağı not etmişti. K1, bugünün 7 bin 821 metrelik Maşerbrum zirvesi. Yerel ismi olmayan bir dağa verdiği K2 harita kodu ise sonsuza dek yaşayacak bir ad olarak tarihe geçti. Tesadüfe bakın ki K2, iki yıl sonra yapılan daha hassas ölçümlerde dünyanın en yüksek ikinci dağı olarak belirlendi. Diğer tüm dağların yerel adı var, K2 çok uzak bir yerde olduğu ve insanlar tarafından görülmediği için yerel adı yok, K2 adı artık bu dağ ile özdeşleşmiş durumda.

Dünyanın 8 bin metreden yüksek 14 dağına tırmanmayı hedefleyen Tunç Fındık'ın önünde dört zirve kaldı.

Bize biraz "14x8000" projenizden bahsedebilir misiniz?

Yeryüzünde 8 bin metreyi aşan 14 dağ var. Bunlar yükseklik sırasıyla şöyle: Everest, K2, Kanchenjunga, Lhotse, Makalu, Cho Oyu, Dhaulagiri, Manaslu, Nanga Parbat, Annapurna, Gaşerbrum I, Broad Peak, Gaşerbrum II, Shishapangma. Bunların tümü Asya kıtasında, Çin, Nepal, Hindistan ve Pakistan sınırlarında. Bu dağların tümüne tırmanmak dünya standardında bir rekor, olimpiyat madalyası kazanmaktan çok daha zor. Sporculardan kendini her şeyiyle vermesini gerektiren bir girişim ve son derece tehlikeli. Dünyada 2015 itibarıyla bunu bitirebilen 15 milletten 35 kişi bulunuyor. Ben, projeyi bitirdiğimde bunu Türkiye'de yapan ilk dağcı olacağım. Önümde zorlu dört adet 8 binlik zirve tırmanışı daha var. Projenin üçte ikisi bitmiş durumda. Söylemem gerekir ki 14x8000 artık bizim milli projemiz, spor dünyasında bayrağımızı hak ettiği yere, en yüksek zirvelere çıkartmak için bundan daha iyi bir yol olamaz. Herkesten çok destek görüyorum ve bu da beni mutlu ediyor ●

Yanı Başımızdaki Mucize

Doğa aslında her an yanı başımızda. Adem Ramazan Karataş, büyük kentlerin ortasında bile renkli ve yaşam dolu yüzünü, mucizesini bizlere gösteren doğayı yazıyor.

ADEM RAMAZAN KARATAŞ

Doğa her an her yerde bizimle ve bütün olumsuzluklara karşı inatla direniyor. Şehirlerde, bir apartmanın dış duvarının kenarına bir papatya, bazen de bir ısırgan otu tutunuyor. Beni en çok etkileyen görüntülerden biri, sahil boyunca uzanan tarihi surların ön cephesindeki taşlar arasında var olmaya çalışan bodur incir ağacı ve adlarını bilmediğim, çoğu insanın "ot" diye bakıp geçtiği ufak tefek bitkiler.

Hatta doğa bazen işini abartabiliyor, kendini metropollerin içinde bile cesurca sergiliyor. Üniversitedeyken altı katlı okul binamızın cephesinin önemli bir kısmı arsız bir sarmaşıkla kaplıydı örneğin. Arada sırada temiz hava, deniz kokusu almak, ağaçların altında, çimenlere oturmak için Bakırköy sahiline iniyorum. Toprakta küçük karıncaları, adını bilmediğim böcekleri görüyorum. Buradaki düzen çok ilgi çekici, gerçekten harika.

Doğa bize her şeye rağmen direndiğini iyi bir sanatçı gibi olağanüstü şekillerde aktarıyor; işini de muhteşem şekilde yapıyor. Bu sanatçının eserlerini anlamak için özel bir birikime de sahip olmak gerekmiyor. Etrafımıza daha dikkatli bakmamız, görmesini bilmemiz yeterli.

Bahçemizdeki ağaçta bulunan karga yuvası, şehir meydanlarında ellerimizle beslediğimiz güvercinler, su birikintisinde yıkanan serçeler, bahçemizdeki çiçekleri ziyaret eden küçücük arılar... İlkbahar aylarında çiçeklerin seremonisi... Sonbaharda bizi hüzünlendiren, çöpçüleri çileden çıkaran soluk renkli yapraklar, elbiselerini çıkarmış ağaçlar... Bütün bunlar, fark etmesek de,

bize, duygularımıza yön veriyor.

Doğaya kendimizi açtığımızda, ele avuca sığmadığını, kontrol edilemediğini, cesur ve sabırlı olduğunu, hiçbir zaman yılmadığını, mucizeleri içinde barındırdığını görürüz. Doğa, kendisinin bir parçası olan insanoğluna sürekli fısıldar ve kendini hatırlatır; şehirde, yanı başımızda bile. Yeter ki biz onun farkına varalım... ●

Doğa renkli yüzünü fırsat bulduğu her noktada, parklarda, bahçelerde, hatta yol kenarlarında bile gösteriyor.

FOTOĞRAFLAR: SERDAR UZCAN

TARAKLI

Ormandaki Ev

Tarihi sivil mimari örneklerini koruyan, kültür değerlerini, tarihi evlerini ormanların içinde sunan Taraklı'yı Gözde Ünlü anlatıyor.

GÖZDE ÜNLÜ

Sakarya'ya bağlı Taraklı'ya ilk geldiğimde eşsiz bir doğayla çevrili, Türkiye'nin başlıca kültür merkezlerinden biri olmaya aday bir yer buluyorum karşımında. Hıdırlık Tepesi ile Taraklı Hisar'ın arasındaki vadiye bakan Taraklı ilçe merkezinin tarihi, antikçılara kadar uzanıyor. Birçok uygarlık ağırlayan Taraklı, 13. yüzyılda Osmanlıların eline geçmişti. Osmanlı kültürel mirasını hanlarıyla, hamamlarıyla, kendine has evleriyle, örf ve adetleriyle günümüze taşıyan Taraklı, özgünlüğünü de buradan alıyor.

Taraklı, tarihi eserleri doğa güzellikleri eşliğinde sunuyor. İlçe ormanlık bir araziye sahip, havasının astım hastalarına iyi geldiği söyleniyor. Ayrıca kırmızı, demirli toprağında her türlü ürün yetişiyor. Yörede bir yılda dört mevsim yaşandığından tarım ürünlerindeki çeşitlilik daha da artıyor. İlçede özellikle Türkiye'nin en önemli ayva bahçeleri ve üzüm bağlarını görmek mümkün.

Taraklı, Osmanlı sivil mimarisini yansıtan bozulmamış dokusuyla Safranbolu, Beypazarı, Mudurnu, Göynük ilçeleri ile benzer bir yapıya sahip. İlçede birçok anıtsal tarihi yapı da bulunuyor. Yunus Paşa Camii, Yavuz Sultan Selim'in Mısır seferi sırasında veziri Yunus Paşa tarafından yaptırılmış. Kubbesinden dolayı Kurşunlu Camii diye anılıyor. İlçe merkezindeki tarihi hamamdan çıkan buharın geçmişte Yunus Paşa Camii'nin ısıtılmasında kullanıldığı söyleniyor. Hacı Atıf Han ise İpek Yolu üzerindeki Taraklı'da kervanların konakladığı önemli bir adrestir. Yapıların arasındaki Arnavut kaldırım sokakları da tarih kokuyor. Dinlenme taşları

Sakarya'nın Taraklı ilçesi geleneksel yaşam biçimlerini devam ettiren, doğaya saygılı şehirlerin yer aldığı "Cittaslow" ağına dahil.

sokak dokusunun ilgi çekici parçaları.

Yolumuza Yusuf Bey Mahallesi'nde yedi asırlık çınar ağacının gölgesinde mola veriyoruz. Bu çınar ağacının genişliği 11 metre, yanındaki çeşme kesme taştan yapılmış, tescilli kültür ve tabiat varlıklarından. Elbette Taraklı Hisar'ından da bahsetmemek olmaz. Stratejik öneme sahip kalenin içinde su sarnıçları var. Taraklı'nın önceleri "Yenice Tarakçı" olarak anıldığı söyleniyor. Evliya Çelebi'nin *Seyahatname*'sinde geçen Yenice Tarakçı ismi, halkın şimşir kaşık ve tarak yapmasından gelmiş.

Taraklı, termal suyu sayesinde sağlık turizminde gözbebeği. Bu sıcak termal suyun birçok rahatsızlığa iyi geldiği söyleniyor. Suyun ayrıca içilebilirliği de var. Yörenin ünlü tatlılarından bazıları ise düğünlerde yenen keşkek, cevizli çörek, uhut tatlısı, tarihi köpük helvası ve köy ekmeği.

Taraklı'nın bir özelliği de "cittaslow", yani "sakin şehir" olması. Bu uluslararası ağa, geleneksel yaşam ve üretim biçimlerini koruyan, doğaya saygılı şehirler katılabilir. Taraklı da tarih ve doğa hazineleriyle bu unvanı sonuna kadar hak ediyor.

Taraklı, bölgedeki yerleşik Türkmen-Manav kültürünün en önemli temsilcilerinden. Geçmişte İstanbul'a uzanan önemli ticaret yollarının üzerinde yer alan Taraklı, özellikle ipek ticareti için önemli bir merkezdi. Ama 1950'lerde İstanbul-Ankara karayolunun Düzce-Bolu yönünden geçirilmesiyle eski önemini kaybetti. Şimdi "cittaslow" ağına dahil olması ve bozulmamış kültür ve doğa değerlerinin keşfedilmesiyle yeni bir hamle yapmış gibi görünüyor. Tarihi evlerin, temiz havanın, yerel tatların, doğanın tadını çıkarmak isteyenleri bekliyor... ●

SAPANCA GÖLÜ

Maviye Doğru

Sakarya ve Kocaeli il sınırlarına yayılan Sapanca Gölü, doğa ve kültür hazineleriyle çevrili cazip bir seyahat rotası. Özlem Ertan, çok etkilendiği bu özel yöreyi anlatıyor.

ÖZLEM ERTAN

İzmit Körfezi'nin doğusunda yer alan bir doğa hazinesi Sapanca Gölü. Her mevsim farklı güzellikler sergileyen gölü ormanlar, birbirinden güzel köyler, dağlar ve yaylalar çevreliyor. Ben de gölü ve etrafındaki güzellikleri gördükten sonra onun büyümesine kapıldım...

Sakarya ilinin Sapanca ilçesi adeta İstanbul'un bir parçası, sadece bir saat uzaklıkta. Ankara'dan da iki buçuk saatte ulaşılabilir. Hızlı tren buradan geçtikten sonra bu süre daha da azalacak. Otobüsümüz bizi Sapanca'da bırakınca orman havasını yoğun bir şekilde hissediyorum.

Sahil, kafe ve restoranlarla bütünleşmiş durumda. Göl kenarında içtiğim kahvenin tadını unutamıyorum. Lokma satan satıcılar, dondurmacılar ve el yapımı takılar... Birkaç restoran göl içinde yer alıyor. Sanki yüzen bir ev havası veriyor insana.

Zamanla yerli turistlerin yanı sıra yabancı turistlerin de ilgi odağı olmuş Sapanca ilçesi. Ortadoğu'dan batıya kadar her milletten insan ilgi gösteriyor. İlçe, denize ve termal tesislere yakın. Ayrıca Sakarya Nehri, gölleri, ovaları, dağları ile tüm güzellikleri bünyesinde barındırıyor.

Sapanca Gölü, Sakarya ve Kocaeli il sınırları içinde kalıyor. Bol yağış alan bir yörede bulunan Sapanca Gölü, güneyindeki dağlardan gelen derelerle besleniyor. Tektonik menşeli gölde yılda 75 santimetre kadar bir seviye değişikliği görülüyor. Sonbaharda en alçak, ilkbaharda en yüksek seviyeye ulaşıyor.

Gölün hemen yakınında bulunan Sakarya ilçe merkezinin tarihi çok eskilere gidiyor. Tarihte İzmit-Bolu yolu

Sapanca Gölü ve onu çevreleyen ormanlar, yaban hayatı açısından da önem taşıyor.

Sapanca'dan geçirdi. Kâtip Çelebi, ünlü coğrafya eseri *Cihannüma*'da bu yolun Sapanca kısmının yarım mil su içinden geçtiğinden bahseder. Bir saat gölün kumları üzerinde gidilir. Sapanca'ya demiryolu 1890 yılında geldi. Böylece kasabaya ulaşım, hem demiryolu hem de karayolu ile sağlanmaya devam ediyor.

Sapanca ilçesinde çok sayıda tarihi eser bulunuyor. Dikkatimi öncelikle hükümet konağı önünde sergilenen lahitler çekiyor. Lahitlerden ikisi 1976 yılında bulunmuş ve İlmiye Mahallesi'ne ait. İlçenin diğer tarihi eserleri arasında Vecihi Kapısı, Rahime Sultan Camii, Rüstempaşa Camii, Hasan Fehmi Paşa Camii ve Cami-i Cedid bulunuyor.

Sapanca Gölü'nün Kocaeli tarafında ise Kartepe ilçesi bulunuyor. Burada akan su sesleri arasında yediğim alabalığın tadını unutamıyorum. Çevrede

aküyle çalışan ciplerle gezi yapmak da mümkün. Maşukiye, bu ilçedeki bir diğer önemli ziyaret noktası. Maşukiye, Kırkpınar gibi yerleşim yerlerinde birçok tatil yeri ve yazlıkların kurulduğu da dikkat çekiyor. El yapımı takıların olduğu küçük dükkanları gezdikten sonra Kartepe'deki gezimiz sona eriyor.

Sapanca Gölü, Marmara Bölgesi'nin önemli içme suyu kaynaklarından biri. Fakat beni tedirgin eden bir durum suyun renginin bulanık olması. Bu da gölde kirlilik oranının her geçen gün arttığını gösteriyor. Adapazarı'nın su ihtiyacını karşılayan göl evsel atıklar, ağır metaller ve kanalizasyon atıkları yüzünden büyük tehdit altında. Gölün güneyinden geçen D-100 karayolu ve kuzeyinden geçen TEM de çevreyi olumsuz etkiliyor. Bu doğa güzelliklerinin bozulmadan kalması herkes gibi benim de dileğim... ●

Karagöl, Yamanlar Dağı'nın zirvesine yakın bir noktada bulunuyor.

KARAGÖL / TURGUT TARHAN

İZMİR

Karagöl'ün Efsanesi

Uzun yoldan gelmiş, acıkmış ve susamış Hz. Hızır, Yamanlar Dağı'nın eteklerindeki bir köye varır. Efsanenin geri kalanını, Gündüz Atlası'nın "Diyojen II" adıyla yazan üyesinin kaleminden okuyoruz.

DİYOJEN II

Karagöl, İzmir il sınırlarındaki Yamanlar Dağı'nın zirvesine yakın bir noktada bulunuyor. Zeus'un cezalandırdığı Kral Tantalos'un adıyla da anılan göl, İzmir ve çevre illerde yaşayanların yoğun ilgi gösterdiği bir doğa güzelliği. Ormanlar içindeki gölün ilham verdiği efsanelerden biri de nasıl oluştuğunu anlatıyor. Bu göle neden "kara" deniyor? Hikâye, Hz. Hızır'ın geçmişte tam bu noktada bulunan bir köye gelmesiyle başlıyor...

"Bir yol arıyorum, bir yol soruyorum... Açım, suyum da yok. Beyaz sakallarım terli, sırtım terli, bastonum terli. İleride bir köy görüyorum. Yiyecek gerek, su gerek, uzak yoldan geldim.

Köylülerin bana bir parça ekmek vereceklerini düşünüyorum, biraz su. "Tanrı beni hiç kimseye muhtaç etmesin" diye düşünüyorum bir yandan.

Ve köye ulaştım. Yaklaşık 100 hane var. Ekmeksizim, susuzum. Ahşap bir kapıyı çaldım. Bütün köy evlerinin ahşap kapılarını birer birer çaldım. Ekmek istedim, "yok" dediler. Su istedim, "yok" dediler. Koskoca köyde bir parça ekmek ve bir bardak su kalmamıştı! Yürekler neden bu kadar kararmıştı? Bu nasıl yürek, bu nasıl insanlıktı? Bir Anadolu yüreği de mi kalmamıştı buralarda? Köydeki insanlar ne kadar merhametsizdi, hangi kitapta yazardı bu olup bitenler? Mavi gökyüzüne, mavi denize sığar mıydı? Sevgi, saygı,

aşk nerede idi? Özveri nerede?

Neydi benim o köyde aradığım? Onurdu, adaletti. Paylaşmaktı her şeyi. Derken ahşap kapıları teker teker çalar-ken köyün son evine ulaşmıştım. Son ev, son kapıydı. Bir dul kadın açtı kapıyı, iki de erkek evlat vardı yanında. Ekmek ve su istedim. İçeri girdi kadın, bana ekmek ve su getirdi. Yüreğim zaten kararını vermişti. Kadına dedim "çocuklarını yanına al, tepeye tırman ve arkana hiç bakma". Kadın tepeyi çıktı, bir süre sonra arkasını döndü, köye baktı... Artık bir göl vardı orada, köy yoktu. Köy siyah suların altında gözden kaybolmuştu. Yüreğim köyü lanetlemişti ve sularla kaplanmıştı. Köy kaybolmuştu..." ●

BALIKESİR-ÇANAKKALE

Kaz Dağları'ndan Notlar

Biga Yarımadası'nda yükselen Kaz Dağları, yükseklerden Edremit Körfezi'ni seyreden heybetli bir doğa mirası. Gündüz Atlası'ndan Cengiz Sulu, bu özel coğrafyayı notlar halinde yazdı.

CENGİZ SULU

- Kaz Dağları, Balıkesir ve Çanakkale il sınırlarında, Marmara ve Ege bölgelerinin geçiş zonunda yer alıyor.
- Yaklaşık 20 bin hektarlık bölümü 1994 yılından beri milli park unvanına sahip.
- En yüksek tepesi yaklaşık 1800 metre.
- Antik dönemde "bin pınarlı İda" olarak bilinen Kaz Dağları tatlı su kaynakları ve termal kaplıcalar bakımından çok zengin.
- Dünyada havası oksijen yönünden en zengin bölgelerden biri.
- Bitki varlığı açısından çok zengin, Kazdağı köknarı gibi çok sayıda endemik tür barındırıyor.
- Boz ayı, kurt, karaca, tilki, porsuk ve daha nice hayvan türünün yurdu.
- Alanda bulunan kuşların başında kaya kartalı, puhu, Anadolu sıvacısı geliyor.
- Derin vadiler denizin etkisinin içlere kadar ilerlemesini sağlıyor.
- Son yıllarda siyanürle altın arama çalışmaları yöre halkını rahatsız etmekte ve imza kampanyaları düzenlenmekte.
- Hasanboğuldu ve Sarıkız efsanelerine bu topraklar ilham vermiş.
- Bu dağlar tarihten beri bir zeytin yurdu ve günümüzde de zeytinyağıyla meşhur.
- Kaz Dağları'nın yükseklerden seyrettiği Edremit Körfezi'nin kıyılarında Altınoluk, Küçükkuşu gibi tatil beldeleri yer alıyor.
- Çevrede Adramyttion, Antandros ve Assos gibi antik kentler de bulunuyor.
- Kaz Dağları'nın eteklerindeki köylerde eski gelenekler hâlâ canlılığını sürdürüyor.

ÇILDIR

Gölün Çocukları

MÜJGAN BULUT

Öğretmenlik mesleğinin ilk yıllarında Ardahan'ın Çıldır ilçesinde görev yapan Müjgan Bulut yörenin güzelliklerini, Çıldır Gölü'nü ama özellikle çocukları unutamıyor.

Çıldır'ın merkezinde, ayrıca Çıldır Gölü'nün yanı- bındaki Akçakale ve Kenarbel köylerinde 1980'lerde öğretmenlik yaptım. O zaman hayat şimdikinden çok farklıydı. Yöreden en çok hatırımda kalan manzara kışın buz tutan

göl. Üzerinde yürüyen insanlar, oynayan çocuklar ve kızaklar... Köylüler buzu kırıp "bulak" denen delikler açar ve su alırlardı, su ihtiyacı böyle karşılanırdı, aynı şekilde balık da tutulurdu. "Sarı balık", "kara balık" denilen balıklar çıkardı gölden, bana da çok ikram edilirdi. Öğrencilerim ise bugün gibi aklımda. Koro kurup çıktığımız etkinlikler, birlikte yaptığımız dersler, deneyler, oynadığımız oyunlar... Soğuğa, zorluklara rağmen okuluna gidip gelen o çocuklar...

ÇILDIR GÖLÜ / UMUT KAÇAR

BELGRAD ORMANI / SERDAF UZCAN

Doğanın Tebessümü

Doğa, şiir için bir ilham kaynağı değildir sadece. O, bizzat şiirin kendisidir; yenilenme ve mutluluktur...

BARAN DOĞU

Doğanın güzel ve güncel yaratılışında, her sabahın güneşinde. Karlı dağlar haykırıyor bir efsane misali. Doğa haykırıyor. Yaşamın gücü üzerine çoğalmalarda ve çağrışımların mucizesinde. Doğanın matematiği bir hüznün her sonbaharda ve belki gözyaşları her mevsim. Ve her şey yaratımlar için; yeşil bitkiler, insanlar, hayvanlar, deniz, okyanuslar, mavi gökyüzü, yıldızlar, ay, güneş...

Bir mutluluk doğa ve gülümsemeler, tebessümler içinde. Bu sabah bir kez daha doğuş, yeni kaleme alınmış bir şiir gibi ve unutulmuş düşüncelerde. Doğa hâlâ yaşıyor. Adı mutluluk, yeni doğan ağlayan bir bebek gibi. Doğa nice renklerin birer izdüşümü. Ve anlam, anlatı, yorumlarda. Doğa bir usta ressamın tuvalinde, renklerin içinde. Ya da siyah beyaz bir fotoğraf... Yok oluştan inat, tükenmeyen.

Selam olsun sevgiye ve aşka. Aşk yaşıyor varlıkta ve yeşeriyor ağaç ve yapraklar. Yaşam sürsün diye tek çaba. İnsanoğlunun içindeki müthiş sevgi. Saatler

büyüdükçe büyüdü. Gün gece oldu. Gece ise gün. Islak yapraklarda bir sevinç anı. Bir çılgılık.

Varoluş ya da varolma teorileri. Ve insan; doğada yaratılışın en üstünü, en özeli. Yaşamın ve şiirlerin telaşında akıp gidene

dair. Ben yaratılışımın sevinç ve mutluluğunu orada buldum hayata dair. Orası bir söylence veya bir hikâye. Ya da müthiş algılama. Müthiş anlatımlar. Müthiş varlık. Kuşlar uçuyor, kuşlar konuşuyor. Doğa konuşuyor. Doğa anlatıyor... ●

BELGRAD ORMANI / GÖZDE ÜNLÜ

